

De verschraling binnen het sortiment heeft ook effect gehad op de bomengroep. Een groot aantal geslachten is slechts sporadisch te zien. Dat geldt bijvoorbeeld voor *Tetradium*, een winterharde drachtplant met bloei in de zomer en bes in de herfst.

Tekst: Emiel van den Berg
Fotografie: www.visionpictures.com

Tetradium is een onbekende boom die hoort bij de ruitfamilie, de Rutaceae. Naast de kruidachtige *Ruta* zijn houtige heesters als *Skimmia*, *Poncirus*, *Citrus* en *Choisya* en bomen als *Ptelea* en *Phellodendron* bekende familieleden. *Tetradium* had vroeger de naam *Euodia*, maar sinds een dertigtal jaren is er sprake van het aparte geslacht *Tetradium* dat negen soorten kent. Verschillen tussen de twee geslachten zijn de geveerde bladeren bij *Tetradium* en het feit dat de bloemtulen bij *Tetradium* aan de toppen van de takken staan, terwijl ze bij *Euodia* vanuit de bladoksels verschijnen. Verschil is ook dat *Tetradium* winterhard is en *Euodia* een meer subtropische plant is.

De wetenschappelijke naam *Tetradium* is gebaseerd op het Griekse woord *tetradion*. Het hierin verscholen getal vier verwijst naar de vier kelkbladeren, de vier kroonbladeren, de vier meeldraden en de vier vruchtbeginsels die *Tetradium* kenmerken. Een Nederlandse naam heeft de plant niet.

ZUIDOOST-AZIË

Veruit de bekendste *Tetradium*-soort is *T. daniellii*. De boom is inheems in Zuidoost-Azië, van de Himalaya in het westen tot China in het oosten en Java in het zuidoosten. In zijn natuurlijke habitat kan de boom tot 15 meter hoogte groeien, echter als de boom hier in Nederland wordt aangeplant is een hoogte van 7 tot 8 meter het maximum. In eerste instantie is de groei sterk, later neemt deze af. Eenmaal volwassen heeft de boom een breed-ronde, open kroon op een gladde grijze stam die later iets gegroefd is. De olijfgroene scheuten bevatten merg en zijn aanvankelijk iets behaard en rood getint. Later kleuren ze grijs en worden ze kaal. Kenmerkend zijn dan de vele lenticellen. Het oneven geveerde blad is frisgroen tot dof-groen. Het bestaat uit vijf tot negen helder

Tetradium daniellii

Tetradium maakt vooral de bijen blij

glanzende deelblaadjes van circa 10 cm lengte. Deze zijn langwerpige-ovaal en gaafrandig. Een volgroeid blad kan tot 40 cm lengte halen waarbij opvallend is dat de bladspil soms een roodachtige kleur heeft. Bij het kneuzen van het blad komt een doordringende geur vrij. Vanaf eind juni verschijnen de bloemen en de bloei gaat soms tot in augustus door. De bloemen staan in iets overhangende tuilen die aan het einde van de twijgen verschijnen. Een bloemtuil is tot 15 cm breed en rijk gevuld met sterk geurende crèmewitte bloempjes die contrastrijk afsteken tegen de roodgetinte bloemstengels. Belangrijk om te weten is dat de bloemen veel bijen aantrekken, een gewaardeerde eigenschap aangezien het met de bijen al enkele jaren slecht gaat. Promotie van *Tetradium* zou in dat opzicht gunstig zijn. Bij imkers is de boom al sinds lange tijd bekend als drachtboom.

GOED WINTERHARD

Is *T. daniellii* uitgebloeid, dan kunnen bij de vrouwelijke bomen kleine ovale vruchtjes verschijnen. Deze zijn in eerste instantie rood gekleurd maar veranderen later naar bijna zwart. Ook het zaad is zwart. De vruchtjes, die

circa 8 mm lang en 5 mm breed zijn, glimmen sterk. *T. daniellii* var. *hupehensis* is sterk gelijkend. Opvallend anders is de cultivar 'Moonlight' met bont blad. 'Moonlight' blijft met een hoogte van circa 3 meter bescheiden van omvang. Voor alle *T. daniellii* geldt dat ze goed winterhard zijn en dat ze prima toepasbaar zijn in zowel de particuliere tuin als het openbaar groen. De boom verdraagt geen verharding dus dient altijd in het groen te worden aangeplant. Verder is een goed doorlatende, niet te lichte bodem aan te raden. Bij voorkeur een zwaardere zandgrond, lichte kleigrond, löss- of zavelgrond. *T. daniellii* verlangt een zonnige tot licht beschaduwde standplaats en is tweehuizig en eenslachtig. Er zijn dus zowel mannelijke als vrouwelijke bomen en bloemen.

Minder bekend is *T. glabrifolium*. Deze sterk aromatische, kleine boom heeft veervormig tegenoverstaande bladeren van 14 tot 30 cm en verlangt een beschutte standplaats. *T. henryi* is een uit China afkomstige struik tot kleine boom die tot circa 5 meter hoogte groeit. De boom heeft dun geveerd blad dat aan de onderzijde blauwachtig is. De bloemen die in augustus verschijnen zijn witroze en de winterhardheid is goed.